

Андрощук І. В. Наукові підходи до підготовки майбутніх вчителів трудового навчання щодо використання здоров'язбережувальних технологій у педагогічній взаємодії. Формування здоров'язбережувальних компетентностей сучасної молоді: реалії та перспективи: зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої Всесвітньому Дню цивільної оборони та Всесвітньому Дню охорони праці (м. Полтава, 27–28 квіт. 2017 року). Полтава, 2017. С. 29–30.

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ВЗАЄМОДІЇ

Андрощук Ірина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики трудового і професійного навчання Хмельницького національного університету (м. Хмельницький)

Поняття «науковий підхід» є загальноживаним під час обґрунтування методології наукового дослідження, втім, його зміст і місце в системі інших дефініцій до цих пір залишається невизначеним. На думку Б. Гершунського саме підхід закладає основні положення для реалізації відповідних концепцій, визначення компонентів навчально-виховної системи. Враховуючи це, дослідник зазначає, що науковий підхід не може бути єдиним, це має бути система підходів, яка передбачає альтернативність освітніх стратегій [1].

У методології педагогічних досліджень розрізняють різні підходи, які дають змогу з різних аспектів розглянути певні явища на основі окремого аспекту. Зокрема О. Отич наголошує, що в сучасній педагогічній науці поряд із традиційними методологічними підходами, які міцно утвердилися у наукових розвідках з проблем гуманістичної педагогіки все більш вагоме місце посідають нові методологічні підходи, які, на погляд ученої, більше узгоджуються з сучасними соціальними та освітніми реаліями [3].

В контексті сучасних педагогічних ідей, теорій і сучасних освітніх парадигм, результатів аналізу поглядів науковців та дослідників визначено

пріоритетні наукові підходи підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій щодо використання здоров'язбережувальних технологій у педагогічній взаємодії: системний, компетентнісний, діяльнісний, суб'єкт-суб'єктний.

Найбільш поширеним та провідним у педагогічній науці й освітній практиці є системний підхід, який базується на теорії систем. Сутність системного підходу полягає в тому, що об'єкт вивчають як цілісну множину елементів у сукупності відношень і зв'язків між ними, тобто як систему [2].

В контексті нашого дослідження системний підхід дозволяє визначити основні взаємодіючі компоненти системи підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій щодо використання здоров'язбережувальних технологій у педагогічній взаємодії з урахуванням провідних освітніх тенденцій; раціональної організації освітнього процесу, реальних потреб в підготовці відповідних фахівців.

Наступним методологічним підходом підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій, який органічно взаємодіє з системним, є компетентнісний, який базується на тому, що результатом підготовки є не окремі знання, уміння та навички, а компетенції. За такого підходу сутність підготовки вчителів трудового навчання та технологій щодо використання здоров'язбережувальних технологій полягає не у збагаченні студентів відповідною інформацією, а у розвитку в них уміння оперувати нею, конструювати та проектувати свою педагогічну діяльність, здатності творчо застосовувати набуті знання і досвід у професійній діяльності з метою раціонального розподілу різних видів навчальної діяльності учнів на уроках трудового навчання.

Загальноприйнятим в педагогіці і психології є діяльнісний підхід. Відповідно до цього підходу діяльність визначають як основу, засіб і вирішальну умову розвитку особистості, як форму активної цілеспрямованої взаємодії людини з навколишнім світом. Особистість розглядають як суб'єкт діяльності, яка сама формується в діяльності та спілкуванні з іншими людьми і визначає характер цієї діяльності та спілкування. У діялісному підході

діяльність майбутнього вчителя трудового навчання та технологій ми розглядаємо як основу, засіб і вирішальну умову його належної професійної підготовки, яка буде реалізовуватися також під час використання здоров'язберезувальних технологій.

Наступним підходом, який закладено в основу підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій є суб'єкт-суб'єктний підхід. Адже в процесі підготовки та майбутньої професійної діяльності студент стає суб'єктом педагогічної взаємодії формуючи суб'єктне ставлення до професійної діяльності та життєдіяльності загалом.

Ефективність педагогічної діяльності майбутніх вчителів трудового навчання та технологій безпосередньо залежить від того, які відносини склалися в навчально-виховному процесі. Саме суб'єкт-суб'єктні відносини передбачають взаємний та плідний розвиток якостей особистості студента у процесі взаємодії і спільної діяльності з викладачем, набуття досвіду налагодження продуктивної взаємодії, що в подальшому буде перенесено у його професійну діяльність. Адже лише за умови наявності суб'єкт-суб'єктної взаємодії педагогічний процес можна розглядати як спільну діяльність учня і педагога, спрямовану на розвиток всіх суб'єктів освітнього процесу. За такої умови виникає потреба в наявності суб'єкт-суб'єктних відносин.

Отже, нами виокремлено наукові підходи, які найбільше відповідають підготовці майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до педагогічної взаємодії. Серед них – системний, компетентнісний, діяльнісний, суб'єкт-суб'єктний. Названі підходи не суперечать один одному, а навпаки, взаємодоповнюють один одного, що забезпечує вибір відповідних форм, методів і засобів навчання, а також змісту професійної підготовки майбутніх фахівців. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в обґрунтуванні концепції підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій щодо використання здоров'язберезувальних технологій у педагогічній взаємодії та розробці моделі цієї підготовки.

Література

1. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века. (В поисках практико-ориентированных образовательных концепций) / Б. С. Гершунский. – М. : Совершенство, 1998. – 608 с.

2. Новиков А. М. Методология : словарь системы основных понятий / А. М. Новиков, Д. А. Новиков. – М. : Либроком, 2013. – 208 с.

3. Отич О. М. Методологічні принципи наукового дослідження / О. М. Отич // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : збірник. – Чернігів, 2010. – Вип. 76. – С. 41–43.